

2017-11-06

Justitiedepartementet
Grundlagsenheten
103 33 Stockholm

Promemorian Frekventa och omfattande ärenden om utlämnande av allmän handling (Ds 2017:37)

(Ju2017/05005/L6)

Sammanfattning

Bolagsverket instämmer i bedömningen att det för närvarande inte bör införas några begränsningar av den grundläggande rätten att ta del av allmänna handlingar men anser att frågan bör utredas ytterligare.

Bolagsverket är positivt till förslaget att myndigheter ska kunna besluta att avgift för avskrift eller kopia av allmän handling ska tas ut i förskott men befarar att nyttan för myndigheter inte kommer att bli påtagligt stor.

Bolagsverket tillstyrker förslaget att beslut om avgiftsuttag för elektroniska kopior av allmänna handlingar ska kunna överklagas i samma ordning som gäller för papperskopior.

Bolagsverket tillstyrker även förslaget att rätten att begära ett skriftligt beslut om avgiftsuttag ska infalla först sedan avgiften betalats i sin helhet.

7 Överväganden och förslag

Bolagsverket är i huvudsak positivt till föreslagna författningsändringar.

7.2 Slutsatser och övervägandenas inriktning

Bolagsverket instämmer i bedömningen att det för närvarande inte bör införas några begränsningar av den grundläggande rätten att ta del av allmänna handlingar.

Bolagsverket anser dock att nuvarande ordning inte fungerar så väl som utredningen ger uttryck för samt att förekomsten av okynnesuttag är problematiska och tar tid i anspråk som påverkar myndigheters möjligheter att utföra sina uppdrag mot enskilda i övrigt. Frågan bör därför utredas ytterligare.

7.3 Möjlighet att kräva förskottsbetalning

Bolagsverket är positivt till förslaget att myndigheter ska kunna besluta att avgift för avskrift eller kopia av allmän handling ska tas ut i förskott.

Bolagsverket anser dock att den nytta som myndigheterna kan förväntas dra av möjligheten att kräva förskottsbetalning framstår som begränsad utifrån kravet på särskilda skäl och att dessa ska antecknas hos myndigheterna. Framställningar om att få ta del av allmänna handlingar diarieförs i regel inte vilket gör det svårt att hitta bra system för att anteckna omständigheter som kan utgöra särskilda skäl. Nyttan påverkas även av det faktum att arbetet med att ta fram och sekretesspröva handlingar är det mest tidskrävande momentet i hanteringen av en begäran om att ta del av allmänna handlingar. Framställandet av kopior är å andra sidan en relativt snabb process. Myndigheternas resurser besparas därför endast till viss del för det fall en avgift som begärts i förskott inte betalas.

Vidare bör myndigheter vara tämligen säkra på att en enskild tidigare inte betalat för kopior av handlingar för att särskilda skäl ska anses föreligga av den anledningen. En enskild kan på det sättet välja att vara anonym för att myndigheterna ska anses sakna möjlighet att kräva förskottsbetalning.

7.4 Överklagande av beslut om avgifter

Bolagsverket tillstyrker förslaget att beslut om avgiftsuttag för utlämnande av allmänna handlingar i elektronisk form ska kunna överklagas i samma ordning som gäller för papperskopior.

Bolagsverket tillstyrker även förslaget att rätten att begära ett särskilt skriftligt beslut om avgiftsuttag ska infalla först när avgiften betalats i sin helhet.

Bolagsverket anser dock att det inte klart framgår hur man ska se på den situationen att en enskild, som ålagts att betala en del av den totala avgiften för kopior av allmänna handlingar i förskott, frånfaller sin begäran i resterande del. Den delavgift för vilken förskottsbetalning begärts bör i en sådan situation anses utgöra den totala avgiften. I annat fall berövas den enskilde sin rätt att överklaga avgiftsbeslutet.

7.5 Ett mer effektivt avgiftsuttag

Bolagsverket instämmer i utredningens slutsats att det finns anledning att se över avgifterna för papperskopior och skyldigheten att driva in fordringar.

Detta yttrande har beslutats av tf. chefsjuristen Elisabeth Lagerqvist. Föredragande har varit juristen Amanda Hugosson. I beredningen av ärendet har även enhetscheferna Monica Lundqvist och Eva Wallgren deltagit

Elisabeth Lagerqvist

Amanda Hugosson